

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1506

Vragen van de leden **Kuiken** (PvdA), **Ploumen** (PvdA) en **Van Den Hul** (PvdA) aan de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid en de ministers van Buitenlandse Zaken en voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking over *het bericht «Vluchtelingen die in Nederland aankwamen, waren al statushouders in Griekenland»* (ingezonden 24 december 2020).

Antwoord van Staatssecretaris **Broekers-Knol** (Justitie en Veiligheid), mede namens de Minister van Buitenlandse Zaken (ontvangen 1 februari 2021). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2020–2021, nr. 1340.

Vraag 1

Heeft u kennisgenomen van het bericht «Vluchtelingen die in Nederland aankwamen, waren al statushouders in Griekenland»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2, 3, 4, 9

Klopt het dat tot op heden pas 50 in plaats van het beloofde aantal van 100 kinderen en kwetsbare mensen vanuit Griekenland in Nederland zijn gearriveerd? Zo nee, wat is het aantal dat vorige week in Nederland is gearriveerd?

Klopt het dat de meeste mensen die vorige week in Nederland aankwamen, in Griekenland al een verblijfsvergunning hadden en op het moment van de brand in opvangkamp Moria, niet in het kamp verbleven? Zo nee, hoeveel mensen van deze groep verbleven op het moment van de brand wel in Moria? Zo ja, erkent u dat dit niet in lijn is met de Moria-deal die specifiek betrekking had op het opvangen van honderd mensen die slachtoffer werden van de verwoestende brand en hiermee niet is voldaan aan de gemaakte beloftes?

Bent u van plan alsnog aan de Moria-deal te voldoen door naast de mensen die vorige week aankwamen in Nederland op de kortst mogelijke termijn honderd kwetsbare mensen en kinderen op te vangen die wel slachtoffer waren van de brand? Zo nee, waarom niet?

¹ <https://www.nd.nl/nieuws/politiek/1009642/vluchtelingen-komen-uit-athene>

Bent u bereid naast het voldoen aan de werkelijke voorwaarden van de Moria-deal en gezien de onmenselijke omstandigheden op de Griekse eilanden een groter aantal kwetsbare mensen op te nemen in Nederland? Zo ja, op welke termijn? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 2, 3, 4, 9

Over de uitvoering van het herplaatsingsaanbod heb ik uw Kamer per brief d.d. 19 januari jl. geïnformeerd. In lijn met de motie Voordewind c.s. heeft het kabinet zich maximaal ingespannen om invulling te geven aan het herplaatsingsaanbod naar aanleiding van de humanitaire noodsituatie als gevolg van de branden in Moria. Het kabinet is niet voornemens om een additioneel herplaatsingsaanbod te doen.

Naar aanleiding van het Griekse herplaatsingsverzoek uit september 2019 hebben dertien lidstaten en drie geassocieerde Europese landen op verschillende momenten toezeggingen gedaan om in totaal circa 5.200 personen, waarvan 1.600 alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv), vanuit Griekenland te herplaatsen. IOM, samen met EASO, UNHCR en UNICEF, ondersteunt in opdracht van de Europese Commissie de Griekse autoriteiten bij deze operatie. De organisatie meldt dat op peildatum 22 januari 2021 elf lidstaten in totaal 2.269 asielzoekers en statushouders hadden herplaatst, waarvan 586 amv.

Vraag 5

Klopt het dat vluchtelingen die dit jaar via Griekenland naar Nederland zijn gereisd, ondanks het gebrek aan adequate en fatsoenlijke opvang in Griekenland, worden teruggestuurd?² Bent u bereid dit besluit terug te draaien en ervoor te zorgen dat hetzelfde niet gebeurt met de mensen die vorige week in Nederland zijn aangekomen?

Antwoord 5

Het is juist dat in Nederland ingediende asielverzoeken niet-ontvankelijk zijn verklaard omdat de betreffende personen al asielbescherming genieten in Griekenland. Deze statushouders dienen terug te keren naar Griekenland. Dit is conform de Europese en nationale asielregels. In de individuele zaken heeft de IND, en eventueel de rechter in beroep, geoordeeld dat een terugkeer van statushouders naar Griekenland niet in strijd is met artikel 3 van het EVRM. Hierbij zij opgemerkt dat de Griekse asiendienst sinds het aantreden van de nieuwe Griekse regering in 2019 een grote inhaalslag met de behandeling van asielaanvragen heeft gemaakt. Hierdoor komt het de laatste tijd ook vaker voor dat vreemdelingen na hun (onrechtmatige) vertrek uit Griekenland door de Griekse asiendienst in het bezit worden gesteld van een asielvergunning. Zoals eerder gemeld zijn de naar Nederland herplaatste personen statushouders. Daarmee wordt voorkomen dat de herplaatsten later zouden moeten worden uitgezet indien zou blijken dat zij geen recht op asiel hadden. De toegekende status in Griekenland wordt door Nederland overgenomen.

Vraag 6, 7, 8

Wat is uw reactie op het afschuwelijke bericht dat baby's in het nieuwe opvangkamp op Lesbos worden gebeten door ratten?³

Deelt u de mening dat toekijken hoe de humanitaire ramp die zich op de Griekse eilanden en met name in Moria 2.0 ontwikkelt, niet langer tot de mogelijkheden behoort? Zo nee, waarom niet?

Wat gaat u op korte termijn doen om de omstandigheden in de Griekse opvangkampen te verbeteren? Bent u specifiek bereid samen met de Griekse autoriteiten en de Europese Commissie zich in te zetten om de onverdraagzame situatie van kwetsbare mensen en kinderen zo snel mogelijk te verbeteren?

² <https://www.nd.nl/nieuws/nederland/1007685/grieks-beleid-geeft-onrust-bij-asielzoekers>

³ <https://amp.dw.com/en/babies-in-lesbos-migrant-camp-suffer-rat-bites-german-minister/a-55997866#click=https://t.co/WqeNnxpHY3>

Antwoord 6, 7, 8

Het kabinet is het met u eens dat de omstandigheden van opvang op de Griekse eilanden zorgelijk zijn en verbetering behoeven. Specifiek met betrekking tot de situatie op Lesbos kan ik u melden, onder verwijzing naar mijn brief van 19 januari jl., dat de opvangomstandigheden in het nieuwe tijdelijke opvangkamp Mavrovouni in bijna alle opzichten beter zijn dan in het zwaar overbevolkte Moria. Mij is dit zeer onlangs nog bevestigd door de Nederlandse ambassadeur in Griekenland, naar aanleiding van haar werkbezoek aan Mavrovouni op 28 januari jl. Deze observaties worden bovendien onderschreven door commissaris Johansson en andere gesprekspartners van de Europese Commissie alsmede de UNHCR. Sinds de verschrikkelijke branden in Moria zijn circa 6.000 kwetsbare migranten en vluchtelingen vanaf Lesbos overgebracht naar het vasteland. De overige migranten en vluchtelingen zijn elders op het eiland in het nieuwe tijdelijke opvangkamp Mavrovouni ondergebracht. Waar zich destijds in en rond Moria ongeveer 13.000 bewoners bevonden, is dit aantal in het nieuwe kamp teruggebracht tot 7.200, een reductie van 45%.

De Griekse autoriteiten hebben zich, samen met de Europese Commissie, de VN en diverse NGO's, ingespannen om het nieuwe opvangkamp Mavrovouni op Lesbos beter en ruimer op te zetten dan destijds Moria. Het is er zes keer zo groot en iedereen heeft een dak – weliswaar een tent – boven zijn hoofd. Ook de hygiënische situatie is beter dan op Moria: de Europese Commissie en de UNHCR melden dat het kamp over meer wc's, douches en waterpunten beschikt, de afwatering – na aanvankelijke problemen – naar behoren functioneert en ook het afvalmanagement op orde is. De medische voorzieningen zijn eveneens verbeterd. Er is een *medical area* ingericht, waar een mobiele kliniek staat en de Nederlandse hospitaier weer zal worden opgebouwd. Hier wordt ook een apotheek ingericht. Sinds december zijn er geen nieuwe COVID-19 gevallen onder migranten en vluchtelingen. Nieuw gearriveerden worden preventief in isolatie geplaatst.

Volgens de Griekse autoriteiten zijn de recente beweringen over kinderen die door ratten zijn gebeten ongegrond. De Griekse Minister van Migratie en Asiel heeft op 21 december 2020 een persbericht uitgegeven waarin deze aantijgingen worden ontkend. Tot dusver is er volgens Griekse autoriteiten geen melding gemaakt van een dergelijk geval aan de gezondheidsdiensten, noch door het management, noch door enige arts. Overigens zijn op Samos en Chios wel gevallen bekend.

Daarnaast kan ik u melden dat het onderzoek van de Griekse autoriteiten naar de aanwezigheid van loodvervuiling in het opvangkamp Mavrovouni uitwijst dat het loodgehalte in de woonzones binnen de aanvaardbare limieten valt.⁴ Zoals bekend is het opvangkamp gebouwd op militair terrein en is een deel hiervan (21.000 van de in totaal 341.000 vierkante meter) in het verleden door het Griekse leger gebruikt voor schietoefeningen. Een monster dat is genomen buiten de woonzone had een loodgehalte dat de wettelijke limiet overschreed. Naar aanleiding van de bevindingen worden momenteel op relevante plekken extra voorzorgsmaatregelen genomen, zoals ophoging met schone grond en het leggen van cementbases voor openbare ruimtes. Hogergenoemde verbeteringen nemen niet weg dat de omstandigheden in de opvangfaciliteiten op de Griekse eilanden, waaronder in het nieuwe opvangkamp, niet aan alle standaarden voldoen en verdere, structurele verbeteringen nodig zijn. De Taskforce Griekenland van de Europese Commissie ondersteunt de Griekse autoriteiten hierbij. Momenteel is de Taskforce bezig om de locatie van een nieuw «*Multi Purpose Reception and Identification Centre*» (MPRIC) op Lesbos te bepalen. Naar verwachting komt hier eind januari uitsluitsel over. De oplevering is voorzien in september 2021. Ook op de overige eilanden waar eerder hotspots zijn gevestigd wordt gewerkt aan de structurele verbetering van de opvang- en asielvoorzieningen door middel van de bouw van deze MPRICs. De centra op Kos en Leros zijn gereed en al in gebruik genomen. Daarnaast is het nieuwe centrum op Samos, met een capaciteit van 1.000 personen, nagenoeg gereed voor gebruik. De oplevering van de MPRIC voor Chios is voorzien in december 2021. Daarnaast onder-

⁴ Beantwoording Kamervragen van het lid Van Ojik (GroenLinks) over de voortgang van de evacuatie van asielzoekers van het Griekse eiland Lesbos, Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2020–2021, nr. 909

steunt de Taskforce de Griekse autoriteiten bij het doorvoeren van structurele verbeteringen op het gebied van o.a. asiel- en terugkeerprocedures, opvang en integratie.

In het licht van het bovenstaande doet het kenmerken van Mavrovouni als «Moria 2.0» geen recht aan de realiteit, noch aan de geleverde inspanningen van de Griekse autoriteiten, de Europese Commissie en (internationale) organisaties.

Over de inzet en bijdragen van het kabinet in Griekenland is de Kamer meermaals geïnformeerd.⁵In verschillende contacten met de Griekse autoriteiten en de Europese Commissie dringt het kabinet aan op verdere verbeteringen. Nederland heeft diverse experts aan hogergenoemde Taskforce verbonden om hieraan bij te dragen.

⁵ O.a. Aangangsel van de Handelingen, vergaderjaar 2019–2020, nr. 2373. <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/ah-tk-20192020-2373>